

NOKTALAMA İŞARETLERİ - 1

Nokta (.)

- **Anlamca tamamlanmış yargıların sonunda kullanılır:**
 - ▶ Günlerdir ondan haber alamıyorum.
- **Bazı kısaltmaların sonuna konur:**
 - ▶ Prof. (profesör), Cad. (cadde), Sok. (sokak), s. (sayfa), sf. (sıfat), vb. (benzerleri), Alb. (albay), Dr. (doktor), Alm. (Almanca)
- **Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur:**
 - ▶ 7. (yedinci), III. Selim, XI. yüzyıl; 14. Sokak

- Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur:
 - ▶ 4, 5 ve 6. maddeler
 - ▶ XI – XV. yüzyıllar arasında

- **Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur:**
 - ▶ 3., A., a., II., 7., C., c.
- **Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:**
 - ▶ 14.5.1968, 10.V.1765
- **Saat ve dakika gösteren sayıları ayırmak için konur:**
 - ▶ Onların treni 09.45'te hareket edecek.
- **Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sağdan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılır ve araya nokta konur.**
 - ▶ 4.000, 3.250, 183.205
- **Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur:**
 - ▶ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, 23, 145-170.
- **Genel Ağ adreslerinde kullanılır:**
 - ▶ <http://www.turkiye.gov.tr>
- **Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır:**
 - ▶ 5.5=25, 10.7=70

Virgül (,)

- **Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarının arasına konur:**
 - ▶ Sokaklar, caddeler bu mevsimde insanlarla dolup taşıyor.
 - ▶ Aklından geçenleri, ne istediğini çok merak ediyorum.
- **Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:**
 - ▶ İşlerini her zaman özenle yapar, kimseden de yardım istemezdi.
- **Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılır:**
 - ▶ Şiir, insan ruhununun dehlizlerinde gizlenen duyguları ortaya çıkarır.

- **Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur:**
 - ▶ Deniz, deniz hep aklımda mavi deniz.
- **Cümle içinde ara sözlere veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur:**
 - ▶ Onun ailesi iki yıl kadar Safranbolu'da, tarihî evleriyle ünlü o şirin ilçede, ikamet etmiş.
- **Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur:**
 - ▶ O kitabı mutlaka okuyacağım, dedi.
- **Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur:**
 - ▶ — Yarın Malatya'daki teyzemi ziyaret edeceğim, dedi.
- **Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:**
 - ▶ Bakkaldan çıkan Murtaza Bey oğluna,
— Söylediklerimi dikkatle dinle, dedi.
- **Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur:**
 - ▶ Tamam, sen de bizimle gelebilirsin.
- **Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır:**
 - ▶ Yaralı, şoföre çok acı çektiğini söyledi.
- **Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:**
 - ▶ Sayın Seyirciler, programımıza hoş geldiniz.
 - ▶ Değerli Arkadaşlar, size verdiğimiz evrakları dikkatlice inceleyiniz.
- **Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır:**
 - ▶ 35,7 (otuz beş tam, onda yedi), 1,49 (bir tam, yüzde kırk dokuz)
- **Özne olarak kullanıldıklarında "bu, şu, o" zamirlerinden sonra konur:**
 - ▶ Bu, diğer testteki sorulara hiç benzemiyor.

- **Metin içinde zarf-fiil eki almış kelime, bir tane ise bu kelimelerden sonra virgül konmaz:**
 - ▶ Elindeki zarfı **açıp** içindeki karta bir şeyler yazdı.
- **Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur:**
 - ▶ Yemeğini **bitirip**, hazırlıklarını **tamamlayarak** valizlerini arabasına yerleştirdi.

- **Metin içinde ve, veya, yahut, ya ... ya bağlaçlarından önce de sonra da virgöl konmaz:**
 - ▶ Yarın hep beraber sinemaya **veya** kütüphaneye gidelim.
- **Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgöl konmaz.**
 - ▶ Bu hafta sonu **hem** arkadaşlarımla **hem** babamla buluşacağım.
- **Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan “da” bağlacından sonra virgöl konulmaz:**
 - ▶ Bahçede fidanları sulamış **da** bize haber bile vermemiş.

- **Metin içinde -ınca / -ince anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan mı / mi ekinden sonra virgöl konmaz:**
 - ▶ Böyle sorularla karşılaştı **mı** heyecandan konuşmıyordum.
- **Şart ekinden sonra virgöl konmaz:**
 - ▶ Onu yine **üzerse** bu kadar kolay kurtulamazsın.
- **Sıfat tamlamalarında sıfatla isim arasına virgöl konmaz.**
 - ▶ **Çalışkan** insanlarla çalışmayı severim.

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz, virgölün yanlış kullanıldığı cümleleri işaretleyiniz.

a.	Havası temiz, rüzgârı yumuşak, toprağı verimli, güneşi her zaman ısıtan böyle bir yerde yaşamak isterim.
b.	Badiou, “Felsefe hiçbir dile, yazıldığı dile bile ayrıcalık tanıyamaz,” diyerek dilin başka bir yönüne dikkat çeker.
c.	Söylediklerin elbette doğru, ama bunu anlayabilecek kişilere söylediğinde bir anlam taşıyor.
d.	Yayıncılığın son bir yıl içindeki görünümü, geri atılan ve atılmaya hazırlanan adımların sayılmaya başlandığı bir yıl oldu.
e.	Roman da, şiir de son dönemlerde beklenen gelişmeyi göstermiyor.

Noktalı Virgöl (;)

- **Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:**
 - ▶ Okul arkadaşlarımdan Semih, Ferhat; mahalle arkadaşlarımdan Beyhan, Serhat yarınki programıma katılacaklarını söyledi.
- **Ögeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:**
 - ▶ Orhan işe geç kalmaktan, patronuyla sorun yaşamaktan çok korkuyor; metroyla yolculuk yapmayı, iş yerine erkenden ulaşmayı tercih ediyordu.

- **İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgöl bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgöl konabilir:**

- ▶ Bu yaşlı ağaç; bana, sana, mahalledeki herkese meyvelerini cömertçe ikram etmiştir.

İki Nokta (:)

- **Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:**
 - ▶ Burada birçok kurs etkinliğimiz var: satranç, bilgisayar, resim, tezhip, ebru...
- **Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur:**
 - ▶ Bu kitapta üç yazınsal türle ilgili örnek metinler var: Şiir, deneme ve gezi yazısı.

- **Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:**

- ▶ — Niçin burada bekliyorsunuz?
Adam çekinerek cevap verir:
— Kardeşimle buluşacaktık.

- **Genel Ağ adreslerinde kullanılır:**

- ▶ <http://www.thy.gov.tr>

- **Matematikte bölme işareti olarak kullanılır:**

- ▶ 50:5=10, 120:2=60

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz, noktalı virgölün, iki noktanın yanlış kullanıldığı cümleleri işaretleyiniz.

a.	Edebiyat Yılı, 2005'teki edebiyatın güncesiyle başlıyor; iki yüz sayfaya yakın bir bölüm içinde edebiyat tartışmalarını aktarıyor.
b.	Edward Said: “İnsan, her daim, yalnızlık yaşar ama bunu bilmez.” der.
c.	Şimdi bu tasarımın ne içindeyiz; ne de bu dünyayı kurmak isteyenlere gösterilmiş bir toprak parçasından söz edilebilir.
d.	Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan bir edebiyatçımız var; Orhan Pamuk.
e.	“Entelektüellerin ne söylemeleri; ya da ne yapmaları gerektiğini belirleyen hiçbir kural yoktur.” diyor ünlü sanatçı.